

עדכון ממ"ד יומי המזרח התיכון בהיבטים אזוריים ובינלאומיים

04 ספטמבר 2019 - ד' אלול, תשע"ט

מכלול איראן

ארה"ב השיתה סנקציות על סוכנות החלל האיראנית לנוכח מעורבותה בקידום תכנית הטיילים האיראנית.

הנשיא רוחאני: אין בכוונת איראן לקיים מו"מ עם ארה"ב; על ארה"ב להסיר את כלל הסנקציות כתנאי מקדים למו"מ אפשרי שיערך במסגרת ה-P5+1.

ע"פ גורמי מודיעין מערביים, איראן מקימה בסיס צבאי חדש בסוריה שעשוי להפוך למבצעי בחודשים הקרובים.

פלסטינים

נציג הרש"פ לבריטניה קרא לחברי פרלמנט בסקוטלנד לפעול להכרה במדינה הפלסטינית.

סוריה

הפגנות נגד נוכחות HTS בשטחי אופוזיציה סמוך לחזית, בגוש אדלב.

ראש האוטונומיה של צפון-מזרח סוריה: יישום תכנית "האזור הבטוח" הוא צעד לקראת דיאלוג עם תורכיה; יתכן שידרשו חיילים אמריקנים נוספים במסגרת זאת.

אלג'יריה

מפקד הצבא קורא לקיים בחירות עד סוף 2019; בשטח, נמשכות הפגנות ההמונים בדרישה להפלת הממשלה שמונתה ע"י הנשיא המודח בותפליקה, ונתמכת ע"י הצבא, כתנאי מקדים לקיום הבחירות.

מכלול איראן

מחמ"ד השיתה (3) סנקציות על סוכנות החלל האיראנית ועל שני מכוני מחקר הקשורים אליה. זאת לנוכח מעורבות הסוכנות בקידום תכנית הטילים האיראנית. לפי ההודעה, הסנקציות הללו מהוות אזהרה לקהילה המדעית הבינ"ל ששת"פ עם תכנית החלל האיראנית עשוי לסייע לטהראן לפתח מערכות להעברת נשק גרעיני ([אתר מחמ"ד, 3](#)).

גורמי מודיעין מערביים מסרו (3) ל"פוקס ניוז" כי איראן מקימה בסיס צבאי חדש בסוריה ומתכננת העברת כוחותיה לשטחו. ע"פ הדיווח, מדובר בפרויקט איראני חשאי המכונה "אמאם עלי" באישור ההנהגה האיראנית ומנוהל ע"י כוח קדס. ע"פ צילומי לוויין, נראה כי הבסיס הנבנה בסמיכות לגבול סוריה-עראק, נמצא בשלבי הקמה סופיים ובחודשים הקרובים עשוי להפוך למבצעי. הבסיס כולל מבנים לאחסנת טילים ומומחים מעריכים כי מדובר בפעם הראשונה שאיראן בונה בסיס צבאי בסוריה בסדר גודל כזה.

הצמרת האיראנית ממשיכה לשלול מו"מ עם ארה"ב. כך, הנשיא רוחאני הצהיר (3) כי ארצו שבה ומדגישה עמדתה כי אין בכוונתה לקיים מו"מ בילטרלי עם ארה"ב. הדגיש כי מעולם לא היו לאיראן כוונות כאלו, ואף השיבה בשלילה להצעות הרבות בעניין. עם זאת, שב על דרישתו לפיה על ארה"ב קודם כל להסיר את כלל הסנקציות, כתנאי מקדים למו"מ אפשרי שיתקיים במסגרת מדינות ה-P5+1. הוסיף כי עבור איראן אין זה משנה אם ארה"ב תחזור להסכם או לא. לקראת השלב השלישי לצמצום מחויבויותיה של איראן להסכם הגרעין הצפוי לצאת לפועל ב-6.9, דובר משה"ח האיראני, מוסוי, עדכן (2) כי הצעד צפוי להיות עוצמתי יותר מאשר שני השלבים הקודמים. בהקשר זה, בכירי המשטר שבים ומדגישים כי במידה ומדינות אירופה תקיימנה מחויבויותיהן, איראן תהיה מוכנה ליישם את ההסכם במלואו (מהר, ט' איראנית, 3).

פלסטינים

הנציג הפלסטיני בבריטניה, חסאם זמלוט, שלח (3) אגרת לחברי פרלמנט סקוטים, בה קרא להכיר במדינה הפלסטינית. זאת, קצת לפני תחילת דיון בנושא בפרלמנט הסקוטי (3), שקידמה קבוצת ידידי "פלסטיין". ציין כי "על כתפי הממלכה המאוחדת מוטלת אחריות ייחודית והיסטורית כלפי פלסטיין". הדגיש כי ההכרה במדינה הפלסטינית תשים סוף ל"התפשטותה הקולוניאליסטית" של ישראל בשטחים. עוד טען כי בנייה וסיפוח התנחלויות הן "פשע מלחמה" והפרה של החוק הבינ"ל, והזהיר מפני חיסול "פתרון שתי המדינות" ([דניא אלוטן, 4](#)).

סוריה

נמשכות מזה יומיים הפגנות בשטחי האופוזיציה שבגוש אדלב, הסמוכים לקווי החזית. המפגינים דורשים כי לוחמי HTS יתפנו מן השטח, על מנת לאפשר את המשך הפסקת האש, עליה הכריזה רוסיה בסוף השבוע.

- בלמ"ס -

יוזכר כי על פי מקורות שונים, משך הפסקת האש נקבע ל-8 ימים. עד כה, נשמר השקט היחסי בגוש, ולא מתבצעות הפצצות אוויריות (אלאיים, אלוטון, 4).

ראש האוטונומיה של צפון-מזרח סוריה, אחמד, אמרה (4) כי תחילת יישום התכנית בעניין אזור הגבול, בהמשך להבנות בין וושינגטון לאנקרה, מבטאת את מוכנותה ורצינותה של האוטונומיה, וכי מדובר בצעד לקראת דיאלוג. עוד אמרה כי יתכן שידרשו חיילים אמריקנים נוספים עבור יישום התכנית, אם כי האמריקאים לא עדכנו האם יגבירו את נוכחותם. המשיכה כי התכנית כוללת פינוי אנשי YPG משטח בעומק 14 ק"מ מן הגבול, ופינוי נשק כבד בעומק 20 ק"מ, וכי התורכים מעוניינים בהעמקת השטח אף מעבר לכך. כן אמרה כי אורכו של "האזור הבטוח" לא נקבע עדיין, אך יעמוד ככל הנראה על כמה מאות ק"מ, וכי פליטים שמקורם בצפון-מזרח סוריה יורשו לשוב אליו (AP, 4).

הנשיא ארדואן גילה (3, במסגרת מסע"ת עם ראש ממשלת צ'כיה) שדן עם מספר מנהיגים בנושא הקמת "האזור הבטוח", אולם מלבד קבלת הסכמתם לא קיבל מהם כל תמיכה מעשית. בתוך כך, שר ההגנה התורכי, אקאר, הדגיש (3, במהלך ביקור במערב מחוז איזמיר), שלתורכיה יש Plan B במקרה שארה"ב תכשל במילוי הבטחותיה לגבי "האזור הבטוח". פירט שההבטחות כוללות הוצאת הטרוריסטים מהאזור, הריסת הביצורים, איסוף הנשק הכבד, סיוור מסוקים תורכיים כמו גם כלי טיס נוספים בעתיד וסיוורם קרקעיים (דיילי סבאח, הורייט, 3).

אלג'יריה

מפקד צבא אלג'יריה, אחמד קאא'ד צאלח, קרא (2) לוועדת הבחירות המרכזית במדינה להכריז על בחירות ב-15.9, כך שע"פ החוקה האלג'ירית הן תערכנה כעבור 90 יום, קרי, בדצמבר 2019. בשטח, נמשכות כל העת הפגנות ההמונים בקריאה לסילוק הנשיא הזמני והממשלה שמונו ע"י הנשיא המודח בותפליקה בשלהי שלטונו, ואשר זוכים לתמיכת הצבא. יודגש, כי מאז שהודח בותפליקה ע"י הצבא (בראשית אפריל), מתקשים המפגינים להציג הנהגה ברורה לתנועת המחאה, ומסרבים לקיים מו"מ אפקטיבי עם נציגי השלטון הנוכחי. כמו כן, גוברות הקריאות לסילוק מפקד הצבא עצמו. יוזכר, כי לאחר הדחת בותפליקה נקבע כי בחירות חדשות תערכנה בראשית יולי, אך הן נדחו נוכח המשך המחאה וטרם נקבע להן מועד חלופי מוסכם (סוכנויות ידיעות, 2-4).

בברכה,

המרכז למחקר מדיני